

Konservatuvar Müzik Bölümü Öğrencilerinin Mesleki Kariyer Tercihlerine İlişkin Görüşleri

Opinions of Conservatory Music Department Students on Professional Career Preferences

Kâmil Onur KARATAŞ¹

¹Trabzon Üniversitesi, Devlet Konservatuvarı, Müzik Bölümü, Trabzon, Türkiye

öz

Bu araştırmada konservatuvar müzik bölümü lisans öğrencilerinin mesleki kariyer tercihlerine ilişkin görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma nitel araştırma yöntemiyle tasarlanmış bir durum çalışmasıdır. 2023-2024 eğitim-öğretim yılında Trabzon Üniversitesi Devlet Konservatuvarı müzik bölümü lisans 3. sınıfta öğrenim gören 26 öğrenci araştırmanın çalışma grubunu oluşturmaktadır. Araştırmada verilerin toplanmasında konservatuvar müzik bölümü lisans öğrencilerinin mesleki kariyer tercihlerini belirlemeye yönelik yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Elde edilen verilerin analizinde ise içerik analizi tekniğinden yararlanılmıştır. Araştırma sonucunda; konservatuvar müzik bölümü lisans öğrencilerinin daha çok müzik öğretmeni olmak istedikleri, bu durumun nedenini ise en çok ekonomik sebepler olarak belirttikleri, aldıkları mesleki eğitim çerçevesinde daha çok çalgı icrası alanında uzmanlaşmak istedikleri, mesleki eğitim sürecinde çoğunun kariyer hedeflerinde değişiklik olduğu, bu değişikliğin müzik öğretmeni olma yönünde olduğu, öğrencilerin mesleki tercihlerini seçtiği alanda çalışmayı gerçekten istediği için bu meslekleri belirledikleri, ikinci meslek tercihi olarak öğrencilerin çoğunluğunun müzik kursu açma şeklinde görüş belirttiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Müzik, Müzik eğitimi, Konservatuvar, Meslek tercihi, Kariyer meslek.

ABSTRACT

This research aims to examine the opinions of conservatory music department undergraduate students regarding their professional career preferences. The research is a case study designed with qualitative research methods. 26 undergraduate students studying in their 3rd year at the Trabzon University State Conservatory music department in the 2023-2024 academic year constitute the study group of the research. In collecting data in the study, a semi-structured interview form was prepared to determine the professional career preferences of conservatory music department undergraduate students. Content analysis technique was used to analyze the data obtained. As a result of the research; Conservatory music department undergraduate students mostly want to be music teachers, they mostly state the reason for this as economic reasons, they want to specialize in instrument performance within the framework of the vocational education they receive, most of them have a change in their career goals during the vocational education process, this change is in the direction of becoming a music teacher. It has been determined that the students choose these professions because they really want to work in the field they chose as their professional choice, and the majority of the students express the opinion of opening a music course as their second career choice.

Keywords: Music, Music education, Conservatory, Career choice, Career occupation.

Giriş

Müzik hem bireysel hem de toplumsal açıdan kültürün en önemli bileşenleri arasındadır. Doğumdan ölüme kadar bireylerin yaşamının hemen her anında varlığını hissettirmektedir. Ercan (2006), bireyin bütün yaşantısı boyunca varlığını hissettiren müziğin toplumun kültürel yapısının ayrılmaz bir parçası olduğunu belirtmiştir. Bireylerin ve toplumların müzik sanatıyla etkileşiminin, duygusal ve bilişsel süreçleri üzerinde önemli bir etkiye sahiptir (Başaran-Tanrıöver, 2010). Kültürel aktarımda ve birikimde rol oynayan müziğin, toplumsal bir değer olarak kuşaktan kuşağa aktarılmasında ise müzik eğitiminin önemli bir ihtiyaç olduğu bilinmektedir (Biber-Öz, 2001).

Geliş Tarihi/Received 29.04.2024
Revizyon Talebi/Revision Requested 08.10.2024
Son Revizyon/Last Revision 19.12.2024
Kabul Tarihi/Accepted 05.02.2025
Yayın Tarihi/Publication Date 27.03.2025

Sorumlu Yazar/Corresponding author:

Kâmil Onur KARATAŞ

E-mail: kamilonurkaratas@trabzon.edu.tr

Cite this article: Karataş, K. O. (2025). Opinions of conservatory music department students on professional career preferences. *Art Vision*, 31(54), 1-9.

<https://doi.org/10.32547/artvision.1475617>

Content of this journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

Mesleki müzik eğitimi ülkemizde “Eğitim Fakülteleri bünyesinde bulunan Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalları, Konservatuvarlar, Güzel Sanatlar Fakülteleri bünyesinde bulunan Müzik Bölümleri, Bando Astsubay Meslek Yüksekokulu ve Güzel Sanatlar Liseleri” tarafından verilmektedir (Yener & Apaydınlı, 2016, s. 227). Cumhuriyetten günümüze bu kurumların yapılarında birtakım farklılıklar görülse de genel hatlarıyla üniversite düzeyinde eğitim fakülteleri bünyesinde bulunan güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik eğitimi anabilim dalları; müzik öğretmenliği alanında gerekli müziksel davranışlarını ve temel alan bilgisini kazandırarak öğretmenlik mesleği çerçevesinde gerekli bilgi ve donanımı sağlamaya (Kalyoncu, 2005) yönelik, konservatuvarlar; nitelikli sanatçı, sanat eğitimcisi, besteci ve araştırmacı yetiştirmeye yönelik (Türkmen, 2013), güzel sanatlar fakülteleri bünyesindeki müzik bölümleri ise müzikolog, müzik eleştirmenliği, müzik kuramcısı ya da müzik teknolojisine yönelik (Tarkan, 2006) müzik eğitimi vermektedir. Bu kurumları tercih eden öğrenciler ise aldıkları müzik eğitimini tamamlamalarının ardından kendilerine uygun bir meslek seçerek hayatlarını sürdürme çabasında olurlar.

“Meslek” terimi, bireylere faydalı mal ve hizmet üretmek ve karşılığında gelir elde etmek amacıyla üstlenilen faaliyetlerin bütünü olarak tanımlanmaktadır (Kuzgun, 2000). Aytekin (2005) ise mesleği, bağımsız ve sürekli olarak yapılan, insanın ve toplumun maddi ve manevi ihtiyaçlarını karşılayan yetenek, beceri ve güce dayalı olarak öğrenilen ve karşılığında ücret alınan ekonomik bir işlev olarak ifade etmektedir. Belirli bir eğitim yoluyla edinilen ve söz konusu toplum içinde meşru kabul edilen mesleklerin sistematik bilgi ve becerilere dayandığı söylenebilir. Meslek, kazanç elde etmek amacıyla üstlenilen bir faaliyeti ifade etmek için kullanılsa da, insanlar bu tür faaliyetlerde sadece para kazanmak için meslek seçmezler. Bir meslek aynı zamanda bireyin kimliğinin en önemli yönüdür ve saygı kazanmasını, ilişkiler kurmasını, toplum içinde bir konuma sahip olmasını ve bir amaç duygusu yaşamasını sağlayan bir faaliyet alanını da temsil eder (Bilir, 2018).

Meslek edinme fikri, toplumsal normlar tarafından ısrarla vurgulanmaktadır (Konate & Ergin, 2018). Bir bireyin ailesi tarafından desteklenmesi, arkadaşları ve öğretmenleriyle sağlıklı ilişkiler geliştirdiğini hissetmesi, akademik performansını arttırabilmekte, içsel motivasyonunu, hedef belirleme ve başabilme duygusunu da geliştirerek mesleki seçim konusunda ona rehber olabilmektedir (Taş & Özmen, 2019).

Meslek seçiminde birey, kişisel özellikleri ile seçtiği mesleğin gerektirdiği nitelikler arasındaki uyum olmasına dikkat etmektedir (Sarıkaya & Khorshid, 2009). Meslek seçimi, bireyin isteklerine, yeteneklerine, ekonomik durumuna, mesleki eğitimine, başarı ve süreklilik olasılığına gözetilerek

yapılan bir süreçtir (Yanikkerem vd., 2004). Bireyin ilgi alanlarına, yeteneklerine, değerlerine, beklentilerine ve kişilik özelliklerine uygun bir meslek seçmesi, ruh sağlığı, mesleki ve özel yaşamı üzerinde faydalı bir etkiye sahiptir. Ayrıca, söz konusu bireyin yaşam kalitesini ve standardını da yükseltir (Seligman, 1980; Savickas, 1990).

Meslek seçimi, bireylerin hayatlarında verdiği en önemli kararlar arasındadır. Cinsiyet, yaş, kişilik özellikleri, aile geçmişi, mesleki eğitim, ilgi alanları, değerler, yetenekler, iş disiplini ve mevcut iş piyasası koşulları gibi çeşitli faktörlerden etkilenen zorlu ve karmaşık bir karar verme sürecini içerir (Bilir, 2018). Karar verirken tüm bu faktörleri göz önünde bulundurmak gerekir. Bu kararda ekonomik, sosyolojik, politik, toplumsal, çevresel koşullar, kültürel değerler, aile yapısı ve rol modelleri ile cinsiyet, beklentiler, bireysel ihtiyaçlar, ilgi ve inançlar, beceriler ve mesleğe yatkınlık vb. faktörler belirleyicidir (Aydın-Gürler, 2023).

Konu çerçevesinde ilgili alan yazın incelendiğinde mesleki müzik eğitimi alan bireylerin gelecekteki mesleki durumlarını ele alan çeşitli çalışmalara yer verilmiştir. Bu çalışmalarda (Aydın Gürler, 2023; Demirtaş, 2021; Akyürek, 2020; Taş & Görsev, 2018; Özalp & Özdemir, 2018; Akkol, 2018; Bilir, 2018; Küpana, 2017; Kaynak vd., 2016; Piji-Küçük, 2012; Çevik vd., 2012; Sağlam, 2008) müzik öğretmenliği, konservatuvar ve güzel sanatlar fakültesi müzik bölümü öğrencilerinin aldıkları alana ilişkin düşünceleri, gelecek ile ilgili beklentileri, kariyer hedefleri, mesleki eğitim yaşantısına ve gelecekteki istihdamlarına yönelik tutumları, iş bulma ümitleri ve mezun olacakları alanda çalışma istekleri, mesleki beklentileri, iş umudu düzeyleri ve öğrenim gördükleri bölümü tercih etme sebepleri şeklindeki konuların ele alındığı görülmektedir.

Ülkemizde konservatuvarlar nitelikli sanatçı, sanat eğitimcisi, besteci ve araştırmacı yetiştirmeyi (Türkmen, 2013) amaçlayan mesleki müzik eğitimi kurumlarıdır. Burada eğitim gören öğrencilere YÖK tarafından formasyon hakkının verilmesi, diğer taraftan günümüzde farklı istihdam alanlarının gün geçtikçe artması ve farklılaşması, konservatuvar müzik bölümü öğrencilerinin gelecekteki mesleki tercihleri üzerinde etkili olabileceği düşünülmektedir. Mesleki beklentilerinden memnun olan bireyler moral, motivasyon, iş tatmini, örgütsel bağlılık düzeyleri yüksek ve üretkendirler. Bu nedenle, bireylerin mesleki beklentilerini ve bu beklentilerle ilgili unsurları anlamak önemlidir (Waberi & Öge, 2020). Ayrıca, öğrencilerin mesleki beklentilerini ortaya çıkartmak, yükseköğretimde kalitenin arttırılması noktasında çok önemlidir. Bunu başarmak için, öğrencilerin sergilediği motivasyon ve beklenti düzeylerini dikkate almak ve tespit etmek esastır (Aksu & Tursun, 2018). Bu sebeple öğrencilerin mesleki kariyer tercihleri, mesleki kariyer değiştirme potansiyelleri, eğitim sürecinde gelecek hedefleri için hazırlık

yapma durumları ve mesleki istihdam koşulları gibi faktörlerin incelenmesi gerekli görülmüştür. Literatürde incelenen çalışmalarda konservatuvar müzik bölümü öğrencilerinin mesleki kariyer tercihlerini belirlemeye ilişkin doğrudan yapılan bir çalışmanın yer almaması bu çalışmanın problem durumunu oluşturmaktadır. Bu noktadan hareketle araştırmanın problem cümlesi “Konservatuvar müzik bölümü lisans öğrencilerinin mesleki kariyer tercihlerine ilişkin görüşleri nelerdir? şeklinde oluşturulmuş ve bu doğrultuda araştırmanın alt problemleri belirlenmiştir.

Alt Problemler

Konservatuvar müzik bölümü lisans öğrencilerinin;

1. Mesleki kariyer tercih belirleme durumlarına ilişkin görüşleri nelerdir?
2. Mesleki eğitim sürecinde kariyer hedeflerini değiştirme durumlarına ilişkin görüşleri nelerdir?
3. Mevcut iş alanları ve istihdam koşullarının meslek tercihine etki etme durumlarına ilişkin görüşleri nelerdir?

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu çalışmada konservatuvar müzik bölümü lisans öğrencilerinin mesleki kariyer tercihlerine ilişkin görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın konservatuvar müzik bölümü lisans öğrencilerin kariyer tercihlerini belirlemelerine etki eden çeşitli faktörlerin ortaya koyulması ve bundan sonraki yapılacak çalışmalara kaynak oluşturması bakımından önemli olduğu düşünülmektedir.

Yöntem

Araştırmanın Deseni

Bu araştırma nitel araştırma yöntemiyle tasarlanmış bir durum çalışmasıdır. Nitel araştırma; “Gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama tekniklerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği” araştırma yaklaşımıdır (Yıldırım & Şimşek, 2016, s. 41). Durum çalışması ise “Bir ya da daha fazla olayın, ortamın, programın, sosyal grubun ya da diğer birbirine bağlı sistemlerin derinlemesine incelendiği yöntem” olarak tanımlanmaktadır (Büyüköztürk vd., 2019, s. 268). Bu çalışmada konservatuvar müzik bölümü lisans öğrencilerinin mesleki kariyer tercihlerine ilişkin görüşlerinin incelenmesi amaçlandığından durum çalışması deseni uygun görülmüştür.

Çalışma Grubu

Araştırmada çalışma grubuna dahil edilen konservatuvar müzik bölümü lisans öğrencilerinin belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden benzeşik örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Benzeşik örnekleme yöntemi “Evrenden araştırmanın problemi ile ilgili olarak benzeşik bir alt grubun

veya durumun seçilerek çalışmanın burada yapılmasıdır” (Büyüköztürk vd., 2019, s. 94). Bu doğrultuda 2023-2024 eğitim-öğretim yılında Trabzon üniversitesi devlet konservatuvarı müzik bölümü lisans 3.sınıfta öğrenim gören 26 öğrenci araştırmanın çalışma grubunu oluşturmaktadır. Bölümde henüz 4. sınıf öğrencileri olmadığı için çalışma mezuniyete en yakın olan 3.sınıf öğrencileriyle yürütülmüştür. Çalışmaya katılan tüm öğrencilerden onam alınmıştır. Bu araştırma için Trabzon Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu’ndan 19.04.2024 tarihli ve E-81614018-050.04-2400019610 sayılı belgeyle etik kurul izni alınmıştır. Öğrencilere ait demografik bilgiler Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1

Çalışma Grubuna Ait Demografik Bilgiler

Demografik Bilgiler	(f)	(%)	
Cinsiyet	Kadın	16 61.5	
	Erkek	10 38.4	
Yaş	20	9 34.6	
	21	11 42.3	
	22	1 3.8	
	24	2 7.6	
	28	3 11.5	
Mezun Olunan Lise Türü	Güzel sanatlar lisesi	15 57.6	
	Diğer liseler	11 42.3	
Çalgısı	Keman	2 7.6	
	Kanun	3 11.5	
	Gitar	4 15.3	
	Ud	3 11.5	
	Klarnet	3 11.5	
	Bağlama	6 23	
	Piyano	2 7.6	
	Flüt	1 3.8	
	Şan	1 3.8	
	Kemençe	1 3.8	
	Toplam	26	100

Tablo 1’de yer alan demografik bilgiler incelendiğinde çalışmaya katılan konservatuvar müzik bölümü öğrencilerinin 16’sının (%61,5) kadın, 11’inin (%38,4) ise erkek olduğu, 9’unun (%34,6) 20 yaşında, 11’inin (%42,3) 21 yaşında, 1’inin (%3,8) 22 yaşında, 2’sinin (%7,6) 24 yaşında, 3’ünün (%11,5) 24 yaşında olduğu, 15’inin (%57,6) güzel sanatlar lisesi mezunu olduğu, 11’inin (%42,3) diğer lise mezunu olduğu görülmektedir. Ayrıca çalgı dağılımında 2’sinin (%7,6) keman, 3’ünün (%11,5) kanun, 4’ünün (%15,3) gitar, 3’ünün (%11,5) ud, 3’ünün (%11,5) klarnet, 6’sının (%23) bağlama, 2 sinin (%7,6) piyano ve geriye kalanların ise flüt, şan ve kemençe şeklinde olduğu görülmektedir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada konservatuvar müzik bölümü lisans öğrencilerinin mesleki kariyer tercihlerine ilişkin görüşlerini belirlemeye yönelik yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Formda yer alan görüşme soruları Bilir (2018)’in çalışmasında yer alan bazı soruların bu çalışmaya

uyarlanması ve konu çerçevesinde hazırlanan soru havuzundaki soruların eklenmesi yoluyla oluşturulmuştur. Sorulara son şeklinin verilmesinde iki alan uzmanı ve bir dil bilimciden görüş alınmış ve oluşturulan soruların amaca uygunluğu, içerik ve dil açısından değerlendirilmiştir. Daha sonra bir öğrenci üzerinde pilot uygulama yapılarak görüşme formuna nihai şekli verilmiştir. Araştırma gönüllük esasıyla yürütülmüş olup öğrencilere kişisel bilgilerinin gizli tutulacağı yönünde güvence verilmiş, yapılan görüşmeler ise ortalama 10-15 dakika sürmüş ve ses kaydına alınmıştır. Yapılan görüşmelerin dökümleri word olarak yazıya aktarılarak veri toplama süreci tamamlanmıştır. Görüşme formunda yer alan sorular şu şekildedir:

1. Mezun olduğunuzda kariyerinizi hangi meslekle sürdüreceksiniz? Neden?
2. Aldığınız mesleki eğitim çerçevesinde uzmanlaşmak istediğiniz alan hangisidir?
3. Mesleki eğitime başlarken hedeflediğiniz kariyer meslek neydi?
4. Şu an hedeflediğiniz kariyer meslek nedir?
5. Kariyer tercihiniz belirlerken mevcut iş-istihdam koşullarını düşünerek mi hedeflediniz? Yoksa bu alanda çalışmayı gerçekten istediğiniz için mi bu kariyer hedefini belirlediniz?
6. Hedeflediğiniz kariyere ulaşamazsanız, ikinci bir kariyer tercihiniz var mı? (Cevap evet ise) Bu tercihinizi belirtmişsiniz?

Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen verilerin analizi içerik analiz tekniği ile yapılmıştır. İçerik analizi, “Doküman, mülakat ve kayıt gibi organize edilmiş verileri sınıflamak, karşılaştırmak ve elde edilen bulguları değerlendirmek amacıyla kullanılan veri analiz yöntemidir” (Altunışık vd., 2007, s. 269). Bu analiz ile elde edilen veriler düzenlenmiş ve anlaşılır bir biçimde okuyucuya sunulması amaçlanmıştır. Görüşmelerden elde edilen veriler tema, alt tema ve kod şeklinde oluşturularak öğrenci görüşleri ile desteklenip yorumlanmıştır. Verilerin analiz sürecinde çalışma grubunu oluşturan öğrencilere Ö1, Ö2, Ö3..... gibi kodlar vererek çıkabilecek etik ihlalin önüne geçilmiştir.

Araştırmada Guba & Lincoln (1982)'ün nitel araştırmalar için önerdiği geçerlilik ve güvenilirlik önerileri dikkate alınmıştır. Bu kapsamda araştırmada uzman görüşleri alındı, katılımcılarla yaklaşık 10-15 dakika etkileşimli görüşmeler yapıldı, katılımcıların doğrudan görüşlerine yer verildi, araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama aracı, veri analizi, detaylıca açıklandı, görüşmeler ses kaydına alınarak veri kaybı engellendi, bulgular doğrudan yorumlanmadan aktarıldı, sonuç kısmında veriler uygun biçimde tartışıldı, elde

edilen verilerin tutarlığı kontrol edilmek suretiyle geçerlilik ve güvenilirlik önlemleri alınmıştır. Bu önlemlere ek olarak Miles & Huberman (1994)'in $[(\text{güvenirlik} = \text{görüşbirliği} / (\text{görüş birliği} + \text{görüş ayrılığı})) * 100]$ formülü dikkate alınarak uzman değerlendirmeleri alınmıştır. Bu kapsamda kategoriler oluşturulmuş ve kodlama işlemleri yapılmıştır. Bütün kodlamaların en az iki uzman tarafından değerlendirilmesi ve fikir birliğinin sağlanması gereklidir (Açıkel, 2009).

Uzmanların değerlendirmelerinde aynı kodu kullanmaları görüş birliği, farklı kodu kullanmaları ise görüş ayrılığı olarak ifade edilir. Kategorilerin kodlanmasında iki öğretim üyesinin bağımsız olarak yaptığı değerlendirmeler karşılaştırılmıştır. Bunun sonucunda kodlayıcılar arasındaki uyum %83 olarak hesaplanmıştır. Bu oranın %70 in üzerinde olması, çalışmanın güvenilir ifade etmektedir (Miles & Huberman, 1994).

Bulgular

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt probleminde konservatuvar müzik bölümü lisans öğrencilerinin mesleki kariyer tercih belirleme durumlarına ilişkin görüşleri incelenmiştir. Tablo 2 de öğrencilerin mesleki kariyer tercih durumları ve bu mesleği seçme nedenleri yer almaktadır.

Tablo 2

Konservatuvar Müzik Bölümü Lisans Öğrencilerinin Mesleki Kariyer Tercih Belirleme Durumu ve Nedenleri

Tema	Kod	f	Nedeni	f	
Öğrencilerin mesleki kariyer tercih durumu	Müzik öğretmeni	13	Ekonomik şartlar	4	
			Öğretmeyi sevme	3	
			Öğrencilere faydalı olmak	3	
			İş bulma imkânı	2	
			Müzik alanında aktif olmak	1	
	Akademisyen	10	Alanında uzmanlaşmak	4	
			Akademisyenliğe duyulan hayranlık	3	
			Kendini geliştirmek	2	
	Çalgı icracısı	2	2	Çalgısını sevmek	2
	Devlet sanatçısı	1	1	Orkestralarda çalmak	1

Tablo 2 incelendiğinde müzik bölümü öğrencileri mesleki kariyer tercih durumlarını müzik öğretmeni (f=13), akademisyen (f=10), devlet sanatçısı (f=1), çalgı icracısı (f=1) olarak belirtmişlerdir. Müzik öğretmeni olmak isteyen öğrenciler bunun nedenlerini “Ekonomik şartlar” (f=4), “Öğretmeyi sevme” (f=3), “Öğrencilere faydalı olmak” (f=3), “İş bulma imkânı” (f=2), Müzik alanında aktif olmak (f=1) gibi nedenlerden dolayı bu meslekleri seçmek istediklerini belirtmişlerdir. Akademisyen olmak isteyen öğrenciler ise “Alanında uzmanlaşmak” (f=4), “Akademisyenliğe duyulan hayranlık” (f=3), “Kendini geliştirmek” (f=2) gibi nedenlerden dolayı bu meslekleri seçmek istediklerini belirtmişlerdir. Çalgı icracısı olmak isteyen öğrenciler ise “Çalgısını sevmek” (f=2), ve devlet sanatçısı olmak isteyen öğrenci ise “Orkestralarda çalmak” (f=1) istediği için mesleki kariyer tercihlerini bu

yönde belirtmişlerdir. Öğrencilerin bazı örnek ifadeleri aşağıda verilmiştir.

Ö7: “Müzik öğretmeni olmak istiyorum. Çünkü mezun olduktan okuduğum bölümle ilgili iş imkanlarını kısıtlı buluyorum.”

Ö11: “Akademisyenlik yapmak istiyorum. Çünkü hem alanımda ilgili uzmanlaşmak hem de ders vermek beni mutlu eder.”

Konservatuvar müzik bölümü lisans öğrencilerinin aldığı mesleki eğitim çerçevesinde uzmanlaşmak istedikleri alanlar Tablo 3’te yer almaktadır.

Tablo 3

Konservatuvar Müzik Bölümü Lisans Öğrencilerinin Aldığı Mesleki Eğitim Çerçevesinde Uzmanlaşmak İstedikleri Alanlar

Tema	Kod	f
Öğrencilerin uzmanlaşmak istediği alanlar	Çalgı icrası	14
	Türk Müziği	11
	Şan	4
	Müzik teorisi	3
	Bestecilik	1
	Müzikoloji	1

Tablo 3 incelendiğinde müzik bölümü öğrencilerinin aldıkları mesleki eğitim çerçevesinde “Çalgı icrası” (f=14), “Türk Müziği” (f=11), “Şan” (f=4), “Müzik teorisi” (f=3), “Bestecilik” (f=1), “Müzikoloji” (f=1) alanlarında uzmanlaşmak istediklerini belirtmişlerdir. Öğrencilerin bazı örnek ifadeleri aşağıda verilmiştir.

Ö12: “Enstrüman icrası ve bestecilik alanında uzmanlaşmak isterim.”

Ö6: “Türk Müziği alanında uzmanlaşmak ve kendimi geliştirmek istiyorum.”

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt probleminde konservatuvar müzik bölümü lisans öğrencilerinin mesleki eğitim sürecinde kariyer hedeflerini değiştirme durumlarına yönelik görüşleri incelenmiştir. Tablo 4’te öğrencilerin mesleki eğitim sürecinde kariyer hedeflerini değiştirme durumları yer almaktadır.

Tablo 4

Konservatuvar Müzik Bölümü Lisans Öğrencilerinin Mesleki Eğitim Sürecinde Kariyer Tercihini Değiştirme Durumları

Tema	Kod	f
Öğrencilerin mesleki eğitim sürecinde kariyer tercihini değiştirme durumu	Kariyer hedefinde değişiklik olma	15
	Kariyer hedefinde değişiklik olmama	11

Tablo 4 incelendiğinde müzik bölümü öğrencilerinin mesleki eğitim sürecinde “Kariyer hedefinde değişiklik olma” (f=15) ve “Kariyer hedefinde değişiklik olmama” (f=11) şeklinde görüş belirttikleri görülmektedir.

Konservatuvar müzik bölümü lisans öğrencilerinin mesleki eğitim öncesi ve sonrası hedeflediği kariyer meslek tercihleri Tablo 5’te yer almaktadır.

Tablo 5

Konservatuvar Müzik Bölümü Lisans Öğrencilerinin Mesleki Eğitim Öncesi ve Sonrası Hedeflediği Kariyer Meslek Tercihleri

Tema	Mesleki eğitim öncesi hedeflenen kariyer	Mesleki eğitim sonrası hedeflenen kariyer	f
Mesleki hedefte değişiklik olmama	Akademisyenlik	Akademisyenlik	6
	Müzik öğretmenliği	Müzik öğretmenliği	5
Mesleki hedefte değişiklik olma	Müzik öğretmenliği	Akademisyenlik	5
	Akademisyenlik	Müzik öğretmenliği	4
	Devlet sanatçısı	Müzik öğretmenliği	3
	Sahne müzisyeni	Müzik öğretmenliği	1
	Çalgı yapımcısı	Müzik öğretmenliği	1
	Devlet sanatçısı	Akademisyenlik	1
	Müzik öğretmenliği	Bağlama icracısı	1

Tablo 5 incelendiğinde müzik bölümü öğrencilerin mesleki eğitim öncesi ve sonrası hedeflediği kariyer meslekleri “Akademisyenlik-Akademisyenlik” (f=6), “Müzik öğretmenliği- Müzik öğretmenliği” (f=5), “Müzik öğretmenliği- Akademisyenlik” (f=5), “Akademisyenlik- Müzik öğretmenliği” (f=4), “Devlet sanatçısı- Müzik öğretmenliği” (f=3), “Sahne müzisyeni- Müzik öğretmenliği” (f=1), “Çalgı yapımcısı- Müzik öğretmenliği (f=1), “Devlet sanatçısı- Akademisyenlik” (f=1), “Müzik öğretmenliği- Bağlama icracısı” (f=1) olarak belirtmişlerdir. Öğrencilerin bazı örnek ifadeleri aşağıda verilmiştir.

Ö13: “Konservatuvara başlarken bir orkestrada çalma, sahne müzisyeni olma isteğim vardı ama şu an müzik öğretmeni olmak istiyorum.”

Ö18: “Bu bölüme başlarken akademisyen olma hayalim vardı ve hala bu isteğim değişmedi.”

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt probleminde konservatuvar müzik bölümü lisans öğrencilerinin mevcut iş alanları ve istihdam koşullarının meslek tercihine etki etme durumlarına ilişkin görüşleri incelenmiştir. Tablo 6’da mevcut iş alanları ve istihdam koşullarının öğrencilerin meslek tercihlerine etki etme durumu yer almaktadır.

Tablo 6

Mevcut İş Alanları ve İstihdam Koşullarının Lisans Öğrencilerin Meslek Tercihine Etki Etme Durumu

Tema	Kod	f
Mevcut iş alanları ve istihdam koşullarının meslek tercihine etki etme durumu	Meslek tercihini seçtikleri alanda çalışmayı gerçekten istediği için belirleyenler	15
	Meslek tercihini mevcut iş istihdam koşullarını düşünerek belirleyenler	9
	Her iki durumu düşünerek belirleyenler	2

Tablo 6 incelendiğinde öğrencilerin mevcut iş alanları ve istihdam koşullarının meslek tercihine etki etme durumları “Meslek tercihini seçtikleri alanda çalışmayı gerçekten istediği için belirleyenler” (f=15), “Meslek tercihini mevcut iş istihdam koşullarını düşünerek belirleyenler” (f=9), “Her iki durumu düşünerek belirleyenler” (f=2) şeklinde belirlenmiştir. Öğrencilerin bazı örnek ifadeleri aşağıda verilmiştir.

Ö20: “Tamamen bu mesleği istediğim ve kendime uygun gördüğüm için bu hedefi belirledim.”

Ö16: “Hem istihdam koşullarını düşünerek hem de bu mesleği sevdiğim için belirledim.”

Konservatuvar müzik bölümü lisans öğrencilerinin ikinci kariyer meslek tercih durumu Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7

Konservatuvar Müzik Bölümü Lisans Öğrencilerinin İkinci Kariyer Meslek Tercih Durumu

Tema	Alt Tema	f	Kod	f
Öğrencilerin ikinci kariyer meslek tercih durumu	İkinci kariyer meslek tercihi olanlar	19	Müzik kursu açma	8
			Piyasa müzisyenliği	5
			Müzik öğretmenliği	3
			Özel ders verme	2
			Oyunculuk	1
			Özel güvenlik	1
			Tıbbi sekreterlik	1
	İşletmecilik	1		
	İkinci kariyer meslek tercihi olmayanlar	7	-	-

Tablo 7 incelendiğinde öğrencilerin ikinci kariyer meslek tercih durumu “İkinci kariyer meslek tercihi olanlar” (f=19) ve “İkinci kariyer meslek tercihi olmayanlar” (f=7) olarak belirlenmiştir. İkinci kariyer tercihi olanların mesleki tercih durumu “Müzik kursu açma” (f=8), “Piyasa müzisyenliği” (f=5), “Müzik öğretmenliği” (f=3), “Özel ders verme” (f=2), “Oyunculuk” (f=1), “Özel güvenlik” (f=1), “Tıbbi sekreterlik” (f=1), “İşletmecilik” (f=1), olarak belirlemiştir. Öğrencilerin bazı örnek ifadeleri aşağıda verilmiştir.

Ö23: “Evet, kendime bir eğitim merkezi açıp müzik dersleri veririm.”

Ö9: “Klavyede iyi olduğum için iyi bir klavye alıp piyasada müzisyenlik yapabilirim.”

Tartışma ve Sonuç

Araştırmada konservatuvar müzik bölümü lisans öğrencilerinin mesleki kariyer tercihlerine ilişkin görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda öğrencilerle görüşmeler yapılarak onların konu hakkındaki görüşleri alınmıştır.

Araştırmada konservatuvar müzik bölümü lisans öğrencilerinin mesleki kariyer tercihleri incelendiğinde, tercihler arasında müzik öğretmeni, akademisyen, çalgı

icracısı, devlet sanatçısı gibi meslekler olduğu tespit edilmiştir. Ancak bu meslekler arasında öğrencilerin en çok müzik öğretmenliği mesleğini tercih etmek istediği sonucuna ulaşılmıştır. Müzik bölümü öğrencilerinin mesleki ve gelecek beklentilerini inceleyen Aydınlı-Gürler (2023) çalışmasında benzer şekilde sanat tasarım ve mimarlık fakültesinde öğrenim gören müzik bölümü öğrencilerinin genel olarak mesleki beklentisinin müzik öğretmeni olma yönünde olduğunu tespit etmiştir. Demirtaş (2021) ise çalışmasında konservatuvar müzik bölümü öğrencilerinin çoğunluğunun aynı şekilde formasyon olarak müzik öğretmenliği yapmayı düşündüklerini belirtmiştir. Literatürde yer alan çalışmaların sonuçları ile bu çalışmanın sonuçlarının paralellik gösterdiği görülmektedir. Ayrıca bu çalışmada konservatuvar müzik bölümü lisans öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğini tercih etmelerindeki en büyük sebebin ekonomik şartlar olduğunu belirtmişlerdir. Kaynak vd., (2016) çalışmasında öğrencilerin meslek seçimlerinde maddi kazancın önemli oranda etkilediğini belirterek bu sonucu desteklemiştir. Ancak Aytekin (2005) çalışmasında farklı olarak mesleki seçimde maddi kazancın dışında aile, ailenin ekonomik ve eğitim düzeyi, öğrencinin arkadaş çevresi, doğup büyüdüğü yerleşim birimi, mesleğin ilgi ve yeteneklere uygun olması gibi faktörlerinde belirleyici olduğunu gözlemlemiştir. Turan (2018) ise lise son sınıf öğrencilerinin meslek seçiminde rol oynayan etkenleri sırasıyla aile, kendi tercihi ve yakın çevre olarak belirttiğini ortaya koymuştur.

Araştırmada konservatuvar müzik bölümü lisans öğrencilerinin aldığı mesleki eğitim çerçevesinde Çalgı İcrası, Türk Müziği, Şan, Müzik Teorisi, Bestecilik ve Müzikoloji alanlarında uzmanlaşmak istediği tespit edilmiştir. Ancak bu alanlar arasında öğrencilerin daha çok çalgı icrası alanında uzmanlaşmak istedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Konservatuvarlar; nitelikli sanatçı, sanat eğitimcisi, besteci ve araştırmacı yetiştirmeyi amaçlamaktadır (Türkmen, 2013). Bu yüzden konservatuvar müzik bölümü lisans öğrencilerinin meslek tercihleri arasında çalgı icracılığı olması beklenen, doğal bir tercih olduğu söylenebilir. Ancak Kaynak vd., (2016) çalışmasında güzel sanatlar fakültesi müzik bilimleri öğrencilerinin büyük çoğunluğunun okudukları bölümü müzik bilimcisi olmayıp, müzik öğretmeni olmak için tercih ettiklerini ortaya koymuştur. Taş & Görsev (2018) ise çalışmasında konservatuvar müzik bölümü öğrencilerinin büyük çoğunluğunun istihdam konusundaki öncelikli tercihinin akademisyen olmak olduğu, orkestra sanatçılığının ise ikinci sırada yer aldığını tespit etmiştir.

Araştırmada konservatuvar müzik bölümü lisans öğrencilerinin mesleki eğitim sürecinde kariyer hedeflerini değiştirme durumları incelendiğinde öğrencilerin çoğunluğunun kariyer hedefinde değişiklik olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin mesleki eğitim öncesinde müzik öğretmenliği, akademisyenlik, devlet sanatçılığı, sahne

müziyen, çalgı yapımcısı gibi meslekleri hedefledikleri görülürken mesleki eğitim sonrasında en çok müzik öğretmenliği mesleğini kariyer meslek olarak hedefledikleri sonucuna ulaşılmıştır. Müzik bilimleri bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin görüşlerini inceleyen Kaynak vd. (2016) çalışmasında benzer şekilde öğrencilerin başlangıçta bölümü tercih ederken müzik bilimleri bölümü konusunda yeterli bilgiye sahip olmadıkları ve bilinçsizce bölümü tercih ettikleri, mezuniyet aşamasında fikir değiştirdikleri ve mesleğe yakınlaştıkları ancak eğitimlerini tamamlarlarken istihdam problemi sebebi ile çoğunluğunun müzik öğretmenliği mesleğine yöneldiklerini sonucuna ulaşmıştır. Müzik öğretmenliği öğrencilerinin mesleki kariyer tercihlerini inceleyen Bilir (2018) ise çalışmasında öğrencilerin mesleki eğitim öncesinde akademisyenlik, müzik öğretmenliği, orkestra sanatçısı, piyanist, çellist gibi meslekleri hedeflediği, mesleki eğitim sonrasında ise daha çok müzik öğretmenliği ve akademisyenlik mesleklerini kariyer meslek olarak hedefledikleri sonucuna ulaşmıştır. Bu sonuçlar araştırma sonucu ile paralellik göstermektedir. Ancak Demirtaş (2021) çalışmasında konservatuvar müzik bölümü öğrencilerinin gelecek beklentilerinin yurt dışına gitmek ve orada sanat hayatlarına devam etmek olduğu, birçoğunun ise pedagojik formasyon sertifikası almayı düşünsede müzik öğretmenliğini geçici bir iş olarak gördükleri sonucuna ulaşmıştır.

Araştırmada konservatuvar müzik bölümü lisans öğrencilerinin mevcut iş alanları ve istihdam koşullarının meslek tercihine etki etme durumu incelendiğinde, bazı öğrencilerin meslek tercihini seçtiği alanda çalışmayı gerçekten istediği için, bazı öğrencilerin meslek tercihini mevcut iş istihdam koşullarını düşünerek belirledikleri, bazı öğrencilerin ise bu iki durumu da düşünerek meslek tercihini belirledikleri tespit edilmiştir. Ancak öğrencilerin çoğunluğu alanda çalışmayı gerçekten istediği meslek tercihini bu yönde belirlediği sonucuna ulaşmıştır. Bilir (2018) çalışmasında müzik öğretmenliği öğrencilerinin çoğunluğunun benzer şekilde meslek tercihini seçtikleri alanda çalışmayı gerçekten istediği için bu yönde belirlediği sonucuna ulaşmıştır. Bu sonuç çalışma sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. Ancak Turan (2018) çalışmasında farklı olarak lise son sınıfı öğrencilerinin meslek tercihindeki kriterlerinin önem sırasına göre; doyurucu maddi kazanç, ilgi ve yetenek, prestij ve saygınlık şeklinde olduğunu ortaya koymuştur. Sarıkaya, T. & Khorshid, L. (2009) ise çalışmasında öğrencilerin büyük çoğunluğunun meslek tercihinde mesleği sevme, bir üniversite bitirmiş olma, ilgi duyma, kariyer sahibi olma, kendi istek ve ideallerini gerçekleştirme, mesleğe yeteneği olma gibi farklı nedenlerin etkili olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Araştırmada konservatuvar müzik bölümü lisans öğrencilerinin çoğunluğunun ikinci kariyer meslek tercihinin olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin ikinci meslek

tercihlerinin ise müzik kursu açma, piyasa müzisyenliği, müzik öğretmenliği, özel ders verme, oyunculuk, özel güvenlik, tıbbi sekreterlik, işletmecilik olduğu, ancak en çok müzik kursu açma olarak ikinci meslek tercihlerini belirttikleri sonucuna ulaşılmıştır. Aydınli Gürler (2023) çalışmasında sanat tasarım ve mimarlık fakültesi öğrencilerinin bir kısmının diğer meslek olarak müzik öğretmeni olma, müzik kursu işletmek, özel ders vermek, müzikoloji alanı ile ilgilenmek, yazılım mühendisi olmak gibi mesleki tercihlerinin olduğunu tespit etmiştir. Bilir (2018) ise çalışmasında müzik öğretmenliği öğrencilerinin ikinci kariyer meslek tercihlerinde, özel kurumlarda müzik öğretmenliği yapmak, müzik evi açmak, ses mühendisi olmak, korist veya askeri bando subayı olmak gibi aldıkları eğitimle ilişkili olan meslekler yer alırken; bazılarında ise arıcılık yapma, aşçı olma veya pilot yada hafif raylı sistemlerde vatman olmaya yönelik aldıkları eğitimle hiçbir ilişkisi olmayan meslekler yer almaktadır.

Araştırma sonucunda; konservatuvar müzik bölümü lisans öğrencilerinin daha çok müzik öğretmeni olmak istedikleri, bu durumun nedenini ise en çok ekonomik sebepler olarak belirttikleri, aldıkları mesleki eğitim çerçevesinde daha çok çalgı icrası alanında uzmanlaşmak istedikleri, mesleki eğitim sürecinde çoğunun kariyer hedeflerinde değişiklik olduğu, bu değişikliğin müzik öğretmeni olma yönünde olduğu, öğrencilerin mesleki tercihlerini seçtiği alanda çalışmayı gerçekten istediği için bu meslekleri belirledikleri, ikinci meslek tercihi olarak öğrencilerin çoğunluğunun müzik kursu açma şeklindeki görüş belirttiği tespit edilmiştir.

Etik Komite Onayı: Bu çalışma için etik kurul onayı Trabzon Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu'ndan (Tarih: 19.04.2024, Sayı: E-81614018-050.04-2400019610) alınmıştır.

Bilgilendirilmiş Onam: Katılımcılardan yazılı onam alınmıştır.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazar, çıkar çatışması olmadığını beyan etmiştir.

Finansal Destek: Yazar, bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Ethics Committee Approval: Ethics committee approval was obtained from Trabzon University Social and Humanities Sciences Scientific Research and Publication Ethics Committee (Date: 19.04.2024, Number: E-81614018-050.04-2400019610)

Informed Consent: Written informed consent was obtained from the participants

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: The author have no conflicts of interest to declare.

Financial Disclosure: The author declared that this study has received no financial support.

Kaynaklar

- Açıkel, C. (2009). Meta-analysis and its place in evidence based medicine. *Bulletin of Clinical Psychopharmacology*, 19(2), 164-172. https://psychiatry-psychopharmacology.com/Content/files/sayilar/58/19_2_12.pdf
- Akkol, M. L. (2018). Inequalities based on social and economic status in music education in Turkey. *Manisa Celal Bayar University Journal of Social Science*, 16(1), 463-492. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/451049>
- Aksu, İ., & Tursun, M. (2018). The effect of motivation and expectation levels of accounting students on their academic achievement. *Journal of Academic Approaches*, 9(2), 17-31. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/617790>
- Akyürek, R. (2020). Determination of the reason of preference to music teaching students on department of music education. *OPUS Journal of Society Research*, 15(24), 2856-2874. <https://doi.org/10.26466/opus.675302>
- Altunışık, R., Çoşkun, R., Bayraktaroğlu, S., & Yıldırım, E. (2007). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri: SPSS uygulamalı*. Sakarya Yayıncılık.
- Aydınli-Gürler, D. (2023). Professional and future expectations of music department undergraduate students. *International Journal of Eurasia Social Sciences (IJOESS)*, 14(54), 1331-1359. <http://dx.doi.org/10.35826/ijoess.3364>
- Aytekin, A. (2005). *Socio-economic and cultural factors affecting to choose professions (the case study of Isparta)* (Thesis No: 188194) [Master Thesis, Süleyman Demirel University]. Thesis Center of YOK.
- Başaran-Tanrıöver, G. (2010). The methods of therapy with music. *E-Journal of New World Sciences Academy*, 5(3), 150-157. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/186607>
- Biber-Öz, N. (2001). İnsanın kültürel gelişiminde müzik eğitiminin önemi. *Journal of Uludağ University Faculty of Education*, XIV(1), 101-106. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/153174>
- Bilir, G. (2018). *Examination of professional career preferences of the students of the music education department of the faculty of education* (Thesis No: 519650) [Master Thesis, Afyon Kocatepe University]. Thesis Center of YOK.
- Büyükköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Demirel, F., Akgün, Ö. E., & Karadeniz, Ş. (2021). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (31st ed.) Pegem Akademi Yayıncılık.
- Çevik, D. B., Perkmen, S., & Alkan, M. (2012). Müzik öğretmeni adaylarının mesleklerinden beklentileri. *Journal of Research in Education and Teaching*, 1(1), 41-45. <http://www.jret.org/?&Bid=1381340&/2012C%4%BOLT-1-SAYI-1>
- Demirtaş, E. (2021). Future expectations of conservatory music department students. *Social Science Development Journal*, 6(28), 1-7. <http://dx.doi.org/10.31567/ssd.524>
- Ercan, M. (2006). *The investigation of the occupational field Proficiency related with music courses at the first term in primary education of last class students at education faculties departments of primary education class teaching program* (Thesis No. 188919) [Master Thesis, Cumhuriyet University]. Thesis Center of YOK.
- Guba, E. G., & Lincoln, Y. S. (1982). Epistemological and methodological bases of naturalistic inquiry. *Educational Technology Research And Development (ECTJ)*, 30(4), 233-252. <https://doi.org/10.1007/BF02765185>
- Kalyoncu, N. (2005). The consistency of the ba programme for the music teacher education applied in the faculties of education with the reasons for its revision. *Gazi University Gazi Faculty of Education Journal*, 25(3), 207-220. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/77237>
- Kaynak, T., Esmergül, P., & Öztosun-Çaydere, Ö. (2016). View of musicology students regarding teaching profession. *Online Journal of Music Sciences*, 1(2), 65-85. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ojomus/issue/26813/268581>
- Konate, A. D., & Atalan-Ergin, D. (2018). Future expectation awareness training for adolescents with creative drama method. *Creative Drama Journal*, 13(1), 69-84. <http://doi.org/10.21612/yader.2018.005>
- Küpana, M. N. (2017). Examination of the employment hope levels of the undergraduate music students. *Sakarya University Journal of Education*, 7(2), 350-362. <https://doi.org/10.19126/suje.281759>
- Kuzgun, Y. (2000). *Meslek danışmanlığı kuramlar ve uygulamalar*. Nobel Yayınları.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *An expanded sourcebook: qualitative data analysis* (2nd edition). SAGE Publications, Inc.
- Özalp, U., & Özdemir, G. (2018). Comparison of the future expectations of the students of fine arts faculty music department and education faculty music education major branch. *NWSA Fine Arts*, 13(4), 48-56. <http://dx.doi.org/10.12739/NWSA.2018.13.4.D0214>
- Piji-Küçük, D. (2012). Attitude of music teachers towards profession of music teaching. *Dicle University Journal of Ziya Gökalp Education Faculty*, (19), 151-161. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/zgefd/issue/47945/606602>
- Sağlam, A. Ç. (2008). The attitudes of the branch of music students toward the teaching profession. *Van Yüzüncü Yıl University Journal of Education Faculty*, 5(1), 59-69. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/146325>
- Sarıkaya, T. & Khorshid, L. (2009). The investigation of the factors that affect university students' profession choice: University students' profession choice. *The Journal of Turkish Educational Sciences*, 7(2), 393-423. <https://dergipark.org.tr/tr/download/articlefile/256278>
- Savickas, M. L. (1990). The use of career choice measures in counseling practice. In E. Watkins & V. Campbell (Eds.), *Testing in counseling practice* (pp. 373-417). Erlbaum.

- Seligman, L. (1980). *Assessment in developmental career counseling*. The Carroll Pres.
- Tarman, S. (2006). *Müzik eğitiminin temelleri*. Müzik Eğitimi Yayınları.
- Taş, M. A., & Özmen, M. (2019). The relationship between family support in the choice of vocation and career adaptability: The mediatory role of the positive future expectation. *International Journal of Euroasian Research*, 7(16), 736-761. <https://doi.org/10.33692/avrsyad.543865>
- Taş, S., & Görsev, G. (2018). Attitudes of conservatory students towards vocational education experience and employment in future. *Adıyaman University Journal of Social Sciences*, (28), 237-261. <https://doi.org/10.14520/adyusbd.363888>
- Turan, Ü. (2018). *The role of school and family in selection of occupation for students* (Thesis No. 512879) [Master Thesis, Akdeniz University]. Thesis Center of YOK.
- Türkmen, U. (2013). Konservatuvar eğitime sosyolojik bir bakış. *Afyon Kocatepe University Journal of Social Sciences*, XV(2), 63-77. <https://doi.org/10.5578/JSS.6967>
- Waberi, F. A., & Öge, E. (2020). The relationship between professional expectations and self-competence of career decision-making. *Artvin Coruh University International Journal of Social Sciences*, 6(1), 25-39. <https://doi.org/10.22466/acusbd.682945>
- Yanikkerem, E., Altınparmak, S., & Karadeniz, G. (2004). Gençlerin meslek seçimini etkileyen faktörler ve benlik saygıları. *Nursing Forum Dergisi*, 7(2), 61-62.
- Yener, S., & Apaydınlı, K. (2016). The variety of institutions providing professional music education and the employment problems of alumni in Turkey. *The Journal of Academic Social Science Studies*, (42), 225-249. <http://dx.doi.org/10.9761/JASSS3239>
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.